

Kvalitetsanalys 2015

Förskola och skola

Innehållsförteckning

1	Resultat i korthet.....	3
2	Inledning	4
3	Utbildningsnämndens mål och nyckeltal	5
4	Utvärdering och uppföljning under året	8
5	Kvalitetsuppföljning med huvudmän för förskolor och skolor i Nacka	14
6	Bedömning och förslag till åtgärder	26
7	Uppföljning av förbättringsområden från 2014 års kvalitetsanalys	31
8	Förskola, skola och vuxenutbildning i siffror	32

I Resultat i korthet

Detta är en samlad analys av kvalitet och måluppfyllelse i förskola och skola i Nacka kommun 2015. Analysen utgår från utbildningsnämndens mål och nyckeltal och baseras på nämndens kvalitetssystem, som bland annat omfattar enkäter till elever och föräldrar, elevers prov- och betygsresultat, observationer av verksamheten, annan statistik och särskilda undersökningar. Förskolors och skolors kvalitet har också följts upp genom intervjuer med de ansvariga huvudmännen.

Sammantaget håller Nackas förskolor och skolor en mycket hög kvalitet. Elevresultaten är goda, föräldrar och elever är i hög grad nöjda och observationer av kvaliteten visar på god värdegrund och goda förhållningssätt. Nackas resultat ligger mycket bra till jämfört med andra kommuner, och de goda resultaten står sig år efter år. Nackas nior hade 2015 landets högst meritvärde, och andelen som blev behörig till gymnasieskolan ökade. Resultaten står sig även väl när hänsyn tas till att Nacka har en elevsammansättning som brukar innebära goda resultat. I förskolan har arbetet med språk och matematik utvecklats. Föräldrarna är i hög grad nöjda med de områden som pekats ut av utbildningsnämnden som viktiga som stimulans, inflytande och utvistelse.

Bland utmaningarna finns problem med att rekrytera pedagogiskt högskoleutbildad personal i förskola och fritidshem, samt jämförelsevis låg andel lärare med lärarexamen på fristående skolor. Huvudmännen har generellt höga ambitioner när det gäller rekrytering av personal, och flertalet arbetar strategiskt och aktivt för att rekrytera och behålla utbildade och kompetenta medarbetare. Utbildningsenheten menar att det är viktigt att kommunen fortsätter att genom aktörer som Kommunförbundet Stockholms län, KSL, och Sveriges kommuner och landsting, SKL, utöva påtryckningar så att antalet högskoleplatser på lärarutbildningarna utökas.

Elever i gymnasieskolan är i alltför låg grad nöjda med områden som inflytande och återkoppling, och det gäller i viss utsträckning även i grundskolan. Utbildningsenheten planerar därför att inför 2016 års kvalitetsanalys följa upp hur skolorna analyserar och arbetar med dessa områden. Särskilt fokus behöver läggas på skolor som har låga resultat år efter år.

Mottagandet av nyanlända elever behöver utvecklas så att nya Nackaelever snabbt ges möjligheter till utbildning och kunskapsutveckling. Resurserna till nyanlända har utökats, och ett projekt påbörjats där skolor i Nacka prövar digitala lösningar där elever kan få viss undervisning på sitt modersmål.

Huvudmännen för förskolor och skolor med flera enheter har genomtänkt systematisk styrning och uppföljning. En del huvudmän som enbart har en enhet är mer passiva i sin roll som huvudman. Huvudmannens ansvarstagande kommer att granskas i riktad tillsyn/insyn i förskolan under våren, och huvudmän kommer också att erbjudas utbildning om vad som ingår i uppdraget och hur det skiljer sig från förskolechefs- och rektorsuppdraget.

2 Inledning

I Nacka finns 150 förskolor och skolor, varav 104 är förskolor, 37 grundskolor och 9 gymnasieskolor. Sju av skolorna har grund- eller gymnasiesärskola. Dessutom finns drygt 50 anordnare av pedagogisk omsorg.

Verksamheten drivs av 54 olika huvudmän. Här finns den kommunala huvudmannen Välfärd skola och stora och små privata koncerner som driver flera enheter. Andra huvudmän är små aktiebolag, föräldra- och personalkooperativ och organisationer som driver en förskola eller skola.

Totalt deltar 23 600 barn och elever som är folkbokförda i Nacka i utbildning från förskola till gymnasieskola. De flesta går i förskolor och skolor i Nacka, men en del, framförallt i gymnasiet, har valt skolor i andra kommuner.

Utbildningsnämnden ansvarar för att följa upp och utvärdera måluppfyllelse och kvalitet i utbildningen från förskola till gymnasieskola. Detta görs med hjälp av olika underlag:

- Elevers resultat
- Enkäter till föräldrar och elever
- Observationer i verksamheten
- Statistik om personal

Bilden kompletteras med information från:

- tillsyn och insyn i förskolan,
- särskilda undersökningar
- möten och redovisningar från förskolor, skolor och huvudmän
- externa jämförelser och granskningar

Utbildningsenheten redovisar under året resultat från olika undersökningar och underlag för utbildningsnämnden och på kommunens webbplats enligt en fastställd utvärderingsplan. I kommunens kvalitetsanalys görs en samlad övergripande analys baserad på de olika underlagen. Analysen fördjupar redovisningen i årsbokslutet och innehåller också förslag på åtgärder.

I år har utbildningsenheten valt att inte samla in skriftliga kvalitetsanalyser/kvalitetsredovisningar från förskolor och skolor. I stället har utbildningsenheten träffat de olika huvudmännen som är ansvariga för förskolor och skolor i Nacka för samtal om kvaliteten i deras verksamheter i vad vi kallat *kvalitetsuppföljning*. Utbildningsenheten har genomfört 63 intervjuer med huvudmän för att diskutera kvaliteten i deras verksamhet i Nacka och höra vad huvudmännen gör för att stödja verksamheterna.

I detta avsnitt redovisas först utfallet 2015 i utbildningsnämndens måluppföljning och en kort resumé av resultat som redovisats i tjänsteskrivelser under året. Därefter redovisas resultat från kvalitetsuppföljningen med huvudmän. Avslutningsvis gör utbildningsenheten en bedömning av kvaliteten och föreslår åtgärder per skolform för att öka måluppfyllelsen ytterligare.

3 Utbildningsnämndens mål och nyckeltal

Utbildningsnämnden har beslutat om fyra strategiska mål. De strategiska målen följs upp med hjälp av olika nyckeltal per skolform. Här redovisas utfallet för 2015.

Verksamhetsresultat förskola och pedagogisk omsorg					
Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge		Målvärde	Utfall
God kommunal service	<i>Maximal utveckling och stimulerande lärande</i> Varje barn har rätt till en verksamhet som utgår från individens behov och förutsättningar och som stimulerar till största möjliga lärande och kunskapsutveckling.	■	1. Andel personal i förskolan som har förskolläraryr utbildning. 2. Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande för deras barn. 3. Andel föräldrar som anser att förskolan arbetar med att utveckla barnets språk. 4. Andel föräldrar som anser att förskolan arbetar med att få barnet att förstå matematik.	45 95 85 80	33 96 89 83
	<i>Reellt inflytande</i> Varje barn har rätt till en verksamhet som arbetar målmedvetet för att barn och föräldrar ska ha god insyn i och inflytande över anordnarens verksamhet och utveckling. Varje barn har också rätt till ett reellt inflytande över sin utveckling.	■	1. Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara. 2. Andel föräldrar som får tydlig information om hur barnet utvecklas. 3. Andel föräldrar som är nöjda med öppettider i förskola och pedagogisk omsorg.	85 90 95	86 87 96
Valfrihet	<i>Valmöjligheter</i> Föräldrar ska ges stora valmöjligheter vid val av förskola, pedagogisk omsorg och fritids.	●	1. I alla kommundelar ska utbudet av platser i förskolan motsvara efterfrågan.	4	4
Trygg och säker kommun	<i>Trygg arbetsmiljö</i> Varje barn har till en arbetsmiljö som präglas av glädje, trygghet och stimulans som bidrar till god hälsa.	●	1. Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i verksamheten.	95	97
			2. Andel föräldrar som anser att barnen är ute varje dag med förskolan eller i den pedagogiska omsorgen.	95	96

Verksamhetsresultat förskoleklass och grundskola					
Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge		Målvärde	Utfall
God kommunal service	<p><i>Maximal utveckling och stimulerande lärande</i></p> <p>Varje elev har rätt till en verksamhet som utgår från individens behov och förutsättningar och som stimulerar till största möjliga lärande och kunskapsutveckling.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Meritvärde, 17 ämnen 2. Meritvärde för pojkar 3. Andel skolor med positiv avvikelse i sals-modellen (meritvärde) 4. Andel elever i årskurs tre som når kravnivån i NP i både sv och ma. 5. Andel pojkar i årskurs sex som når lägst betyg C i NP i svenska. 6. Andel pojkar i årskurs nio som når lägst betyg C i NP i svenska. 7. Andel elever i årskurs nio som blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram 8. Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande för deras barn. 9. Andel elever som anser att skolarbetet väcker nyfikenhet för lust att lära sig mer. 10. Andel elever som använder dator/läsplatta dagligen. 11. Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshemmet 	252 244 100 75 65 65 100 90 65 90 36	263 248 91 73 49 50 96 93 65 73 27
	<p><i>Reellt inflytande</i></p> <p>Varje elev har rätt till en verksamhet som arbetar målmedvetet för att elever och föräldrar ska ha god insyn i och inflytande över skolans verksamhet och utveckling. Varje elev har också rätt till ett reellt inflytande över sin utveckling.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel elever som anser att de är med och planerar arbetet i skolan. 2. Andel föräldrar som anser att de får tydlig information om hur deras barn ligger till i förhållande till kunskapskraven 3. Andel elever som anser att de får veta hur det går för dem i skolarbetet 4. Andel föräldrar som anser att deras barn är med och påverkar de gem aktiviteterna på fritids. 	75 85 90 75	65 80 85 63
Valfrihet	<p><i>Valmöjligheter</i></p> <p>Föräldrar och elever ska ges stora valmöjligheter vid val av skola.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel föräldrar som har fått sitt förstahandsval tillgodosett vid val av skola. 	95	88
Trygg och säker kommun	<p><i>Trygg arbetsmiljö</i></p> <p>Varje elev har rätt till en arbetsmiljö som präglas av glädje, trygghet, studiero och stimulans och som bidrar till god hälsa.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel elever som anser att de är trygga i skolan. 2. Andel elever som kan arbeta utan att bli störda under lektioner och arbetspass 3. Andel elever som varje skoldag deltar i någon form av fysisk aktivitet i skolan. 	95 75 75	90 69 71

Verksamhetsresultat gymnasieskola					
Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge		Mål-Värde	Utfall
God kommunal service	<p><i>Maximal utveckling och stimulerande lärande</i></p> <p>Varje elev har rätt till en verksamhet som utgår från individens behov och förutsättningar och som stimulerar till största möjliga lärande och kunskapsutveckling.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel elever i Nackas skolor som fullföljer gymn. inom fyra år. 2. Betygspoäng i Nacka 3. Betygspoäng i nationella kursprov i ma 1 a-c. 4. Andel elever som anser att undervisningen motiverar dem till att vilja lära sig mer. 5. Andel elever som fortsätter påbörjat program år två (ej IM). 6. Andel elever som använder dator/läsplatta dagligen. 	80 14,5 13,0 65 95 85	87 15,0 12,8 50 89 79
	<p><i>Reellt inflytande</i></p> <p>Varje elev har rätt till en verksamhet som arbetar målmedvetet för att elever och föräldrar ska ha god insyn i och inflytande över skolans verksamhet och utveckling. Varje elev har också rätt till ett reellt inflytande över sin utveckling.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel elever som anser att de kan påverka arbetssättet under lektionerna. 2. Andel elever som får information om hur de ligger till under kursens gång. 	55 65	48 46
Trygg och säker kommun	<p><i>Trygg arbetsmiljö</i></p> <p>Varje elev har rätt till en arbetsmiljö som präglas av glädje, trygghet, studiero och stimulans och som bidrar till god hälsa.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Andel elever som känner sig trygga i skolan. 2. Andel elever som anser att det är arbetsro på lektionerna. 	95 60	94 49

4 Utvärdering och uppföljning under året

Här är en sammanställning av de viktigaste resultaten i tjänsteskrivelser som redovisats för utbildningsnämnden under året. Statistik har, när senare uppgifter finns, uppdaterats för att ge en så aktuell bild som möjligt.

Elevers resultat

Resultatredovisning för grundskola

Redovisningen av elevers resultat innehåller flera glädjande resultat för grundskolan våren 2015. Meritvärdet för elever som går ut årskurs 9 i skolor i Nacka har ökat över tid, och våren 2015 hade Nacka högst meritvärde av alla landets kommuner (sammantaget för kommunala och fristående skolor). Fler elever än tidigare blev behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram i Nacka, andelen ökade till 96 procent från 94 procent året innan. Antalet elever som inte blev behöriga våren 2015 i Nacka var 50, jämfört med 70 året innan. I riket och i länet minskade istället andelen behöriga. Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen var i Nacka 91 procent, en ökning från 88 procent året innan. Detta är också bra jämfört med andra, bara nio kommuner har högre nivå.

Efter flera år av sjunkande resultat har andelen elever som klarat kravnivån i nationellt prov i årskurs 3 ökat. Resultatet har även förbättrats i riket, vilket dock kan tyda på att proven varit något lättare detta år. Resultaten i nationella prov i årskurs 6 och 9 i Nacka hör till de allra bästa i landet. Beroende på ämne och årskurs är det två till tolv kommuner som har bättre genomsnittligt resultat än Nacka. I nationellt prov i årskurs 3 är det några fler kommuner som har bättre resultat än Nacka.

Resultat för gymnasieskolan

I den nya gymnasieskolan (Gy 2011) som infördes från hösten 2011 kan elever få gymnasieexamen¹. Av de elever som började gymnasiet 2012 i en skola i Nacka fick 81 procent gymnasieexamen inom tre år, det vill säga våren 2015. Det är en ökning från 76 procent det första året med den nya gymnasieskolan.

Elever som fullföljer gymnasiet men inte uppfyller kraven för gymnasieexamen kan istället få studiebevis. Sammantaget var det 86 procent av eleverna som gick i skolor i Nacka som fullföljde gymnasiet inom tre år, det vill säga som antingen fick gymnasieexamen eller studiebevis. Andelen elever som fullföljt gymnasiet inom tre år har varit högre bland eleverna i den nya gymnasieskolan jämfört med eleverna som gick åren närmast innan, då andelen som fullföljde var ca 76 procent. Andelen som fullföljde i Nacka skolor är högre än i riket och länet. Även med uppdelning på högskoleförberedande respektive yrkesprogram så ligger andelen som fullföljer inom tre år högre i Nacka än i riket och länet.

Den genomsnittliga betygspoängen för elever som gick ut våren 2015 från gymnasieskolor i Nacka var 15,0. Det är samma resultat som året innan och högre än i riket och länet. Av alla

¹ För gymnasieexamen krävs godkänt betyg i 2250 av de 2500 poängen, och godkänt i vissa utpekade kurser.

elever som gick ut våren i Nacka 2015 fick 95 procent gymnasieexamen. Andelen elever på yrkesprogram som fick gymnasieexamen har ökat sedan förra året och var 2015 lika hög som på de studieförberedande programmen.

Elever på yrkesprogram som utöver sin yrkesexamen vill få grundläggande behörighet till högskolan behöver aktivt välja vissa kurser i gymnasiet. Bland eleverna på yrkesprogram i Nacka fick 19 procent grundläggande behörighet, vilket är lägre än året innan och också lägre än i riket, där siffran är 35 procent. Andelen är jämförelsevis låg både på kommunala och fristående skolor i Nacka.

Betygsresultaten varierar en del mellan skolorna. En fördjupad analys av gymnasieresultaten våren 2013 och 2014 visar att betygsskillnaderna mellan gymnasieskolor hänger relativt tydligt samman med elevernas grundskolebetyg.

Om vi istället tittar på de elever som är folkbokförda i Nacka och som började gymnasiet 2012 hade 74 procent gymnasieexamen inom tre år, en ökning från 70 procent året innan.

Samband mellan elevers resultat i årskurs 3 och 6

Utbildningsenheten har tittat på hur elevers resultat i de nationella proven i årskurs 3 hänger samman med resultaten i årskurs 6. Elever med goda resultat på nationella proven i årskurs 3 har ofta goda resultat i årskurs 6. Elever med låga resultat i årskurs 3 ligger ofta något lägre i årskurs 6. Men det finns också en hel del elever som avviker från mönstret, och framförallt är det många som inte nått kravnivån i samtliga delprov i årskurs 3 som sedan får goda resultat i årskurs 6.

Uppföljning av elevresultat – redovisning av resultatdialoger med skolor som har årskurs 7

Under våren 2015 genomförde utbildningsdirektör och tjänstemän från utbildningsenheten intervjuer med rektorer för tolv skolor med elever i årskurs 7 i Nacka för att följa upp skolornas bedömning av elevers framtida resultat. Den samlade bilden är att resultatuppföljning är en stark sida på många skolor. Det finns goda exempel där man på skolorna utgår från kunskapskrav och följer upp dem och där prognoser leder till att arbetssätt diskuteras och förändras. De bedömningar rektorer gjorde av antalet elever som riskerar att inte nå behörighet till gymnasieskolan ligger ofta på ungefär samma nivåer som resultaten de senaste åren.

Enkäter till föräldrar och elever

Föräldrar, elever och pedagoger om förskola/skola

Den årliga enkätundersökningen visar att de allra flesta elever och föräldrar är nöjda med verksamheten i sin förskola eller skola. Andelen nöjda² har ökat under den tioårsperiod som undersökningen genomförts och har sammantaget under de senaste åren legat på cirka 90 procent.

² Andelen som svarat stämmer mycket bra eller ganska bra, dvs de två mest positiva alternativen på den fyrgradiga skalan

Ökningen är särskilt tydlig i förskolan, där också andelen nöjda föräldrar har fortsatt att öka i 2015 års undersökning. Andelen nöjda elever i grundskolan har ökat de senaste åren. I årets undersökning noteras en nedgång jämfört med året innan i årskurs 5, medan andelen ökat i årskurs 8. I gymnasieskolan har andelen elever som är nöjda minskat något 2015 jämfört med året innan. Pedagogerna är också i hög grad nöjda med sin grundskola, förskola eller fritidshem. Allra mest nöjda är pedagogerna i förskolan, men på fritidshemmen har andelen mindre nöjda pedagoger ökat.

Skolval 2015

Andelen föräldrar som fick den skola de valt i första hand till höstterminen 2015 var 88 procent. Det är lägre än tidigare år, vilket hänger samman med att söktrycket ökat till två kommunala skolor i årskurs 7, där inte alla har fått plats. Andelen som fick sitt förstahandsval till förskoleklass var 96 procent, medan andelen i årskurs 7 var 73 procent. Dessa siffror omfattar de som går på skola som inte har högre årskurs.

Enkätundersökningen riktad till föräldrar som gjort skolval visar att föräldrar i hög grad är nöjda med den information som de fått inför valet. De kanaler som används tycks fungera väl. Fler än tidigare tycker också att valet gick enkelt att genomföra rent praktiskt på webben. Kommentarer visar att en del föräldrar tycker att det är otydligt hur urvalet går till om en skola inte kan ta emot alla sökande.

Enkätundersökningen visar att föräldrar använder flera olika källor för att få information inför valet av skola. Två av tre föräldrar tycker att information om prov- och betygsresultat och resultat från kundundersökningar är viktiga. Allra viktigast är att skolan ligger nära hemmet och erfarenheter från vänner och bekanta.

Observationer i verksamheten

Observationer i VÅGA VISA samt uppföljning av observationer efter ett år

Hösten 2014 genomfördes observationer på sju förskolor och tre grundskolor i Nacka inom ramen för kommunsamarbetet VÅGA VISA.

Observationerna visar på en jämn och hög kvalitet på förskolorna. Förskolorna har generellt en god värdegrund. Även skolorna kännetecknas enligt observationerna genomgående av god värdegrund. Återkommande styrkor är arbetet med IT-verktyg och även fritidshemmets verksamhet. Förbättringsområden som tas upp på alla skolor är elevernas kännedom om kunskapskrav.

Uppföljningarna av dem som observerats för ett år sedan visar att förskolor och skolor använt rapporterna för att utveckla verksamheten och att de förbättringsområden som lyfts har utvecklats positivt.

Våren 2015 genomfördes observationer på fem förskolor, fyra grundskolor och en gymnasieskola,

Överlag har skolorna fått goda omdömen av observatörerna – i genomsnitt över tre på den fyrgradiga skalan. För samtliga observerade skolor lyfts det goda klimat som råder och den respektfulla hållning som generellt präglar lärarnas förhållningssätt mot eleverna. Även förskolorna har överlag goda resultat och alla har hög kvalitet vad gäller normer och värden.

Hösten 2015 genomfördes observationer på sju förskolor, tre grundskolor och en gymnasieskola i Nacka inom ramen för utvärderingssamarbetet VÅGA VISA.

Observationerna visar på välfungerande verksamhet inom förskolor och skolor i Nacka. Flera enheter får bedömningar som ligger mycket högt. Fritidshemmen får mycket goda omdömen på de två skolorna med fritidshem. Ett utvecklingsområde på flera förskolor är att öka barnens inflytande och på några behöver personalen bli mer samstämmig. Utvecklingsområden som fanns på flera skolor var användningen av modern teknik i undervisningen, individanpassning i undervisningen och mer ämnesövergripande arbetssätt.

Uppföljningarna av förskolor och skolor som observerats för ett år sedan visar att rapporterna använts för att utveckla verksamheten och att de förbättringsområden som lyfts utvecklats.

Statistik om personal

Personal i förskolorna

Statistik om barn och personal i förskolorna samlas in av Skolverket/SCB. Denna statistik kan användas för jämförelser med andra kommuner. Statistiken redovisas dock inte per förskola och för att kunna visa situationen per förskola genomför utbildningsenheten en särskild insamling från förskolorna.

Drygt var fjärde anställd i förskola i Nacka, 26 procent, hade i oktober 2014 förskolläraryrket, enligt Skolverkets/SCB:s statistik. Det är strax under andelen i länet, som var 28 procent, och klart under andelen i riket, som var 43 procent. Siffrorna tyder på att situationen fortsätter att vara bekymmersam för Nacka.

Personaltätheten 2014 var något högre i Nacka än i länet och riket. Antalet barn per årsarbetare var 5,0 jämfört med 5,2 i länet och 5,3 i riket.

Utbildningsenhetens insamling avseende oktober 2015 tyder på att andelen förskollärare fortsätter att vara låg. Enligt dessa uppgifter, som kommer direkt från förskolorna, var andelen förskollärare i Nacka 33 procent.

En förskola saknade i oktober 2015 förskollärare, och denna förskola har nu fått ett föreläggande. Totalt var det femton förskolor som hade mindre än 20 procent förskollärare. Dessa förskolor arbetar aktivt med att rekrytera, och flera har medarbetare som utbildar sig till förskollärare.

Lärare i grund- och gymnasieskolor

Skolverket publicerade i augusti statistik om lärare med lärarlegitimationer som beviljats fram till den 17 augusti 2015. Lägst andel lärare med legitimation och behörighet för undervisningsämnet

är det i Nacka i förskoleklass. I grundskolan har 75 procent av lärarna legitimation och behörighet i minst ett undervisningsämne, vilket är något lägre än i riket, men något över länet.

Andelen legitimerade lärare är låg i de fristående grundskolorna, 54 procent, jämfört med 82 procent i de kommunala. I gymnasieskolan är andelen lärare med legitimation 78 procent, något lägre än i riket, men högre än i länet.

Särskilda undersökningar

Nyanlända elever i Nackas grundskolor

En uppföljning har genomförts av nyanlända elever i årskurs 6 och 9. Elevernas resultat varierar – en del elever har fått mycket goda betyg i årskurs 9, medan andra, som oftast kommit i årskurs 8 och 9, bara fått godkänt i enstaka ämnen. Resultaten är blandade också för eleverna som gått ut årskurs 6.

I studien kartlades insatserna för femton nyanlända elever på de fyra skolor som tagit emot flest elever. Undersökningen av skolornas insatser pekar på att kartläggningen av elevernas skolbakgrund och kunskaper när eleverna började var begränsad. Några av skolorna har nu utvecklat sina rutiner och modeller för hur nyanlända tas emot, men det förefaller fortfarande finnas ett behov av tydligare systematik för att säkra att eleverna får det stöd de behöver utifrån sina individuella behov.

Uppföljning av barn som varit i behov av särskilt stöd i förskolan

Utbildningsenheten har sedan en tid följt vad som händer med barn som har omfattande behov av särskilt stöd på förskolan när de börjar i skolan. Syftet med uppföljningen är att försöka se om det särskilda stödet i förskolan har en påvisbar effekt när barnet går vidare till skolan. Barnen har följts i skolan genom dokumentation som åtgärdsprogram och utvärderingar av särskilt stöd. Bilden har kompletterats med intervjuer med rektorer.

Nio av tio elever i den undersökta gruppen hade behov av särskilt stöd under hela uppföljningsperioden. Många av dessa bedömdes ha långvariga svårigheter, och en del hade vid uppföljningsperiodens slut börjat i särskolan. Att de hade särskilt stöd i slutet av uppföljningsperioden betyder inte nödvändigtvis att de insatta stödåtgärderna inte hade gett effekt. Rektorerna bedömde ofta att effekten av det särskilda stödet gav eleverna goda förutsättningar, och ibland att elevens svårigheter hade minimerats eller helt avtagit.

Studien visade på en del brister i bemötandet av barn som tillhör denna grupp. Den övervägande delen förskolor i undersökningen saknade personal med specialpedagogisk kompetens. I grundskolan får yngre elever ofta stöd av assistenter med begränsad yrkeserfarenhet och utan pedagogisk utbildning.

Övrigt underlag

Tillsyn och insyn i förskola och pedagogisk omsorg

Under våren gjordes regelbundna tillsynsbesök i 57 fristående förskolor samt uppföljning av förelägganden och anmärkningar i pedagogisk omsorg från hösten 2014. Tillsynen består av två delar: ett besök på förskolan och ett dialogmöte med flera huvudmän i grupp.

Förskolorna i Nacka håller generellt god kvalitet. Två områden som flera förskolor kan fortsätta att utveckla är dokumentationen av och arbetet med planen mot diskriminering och kränkande handling samt dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet.

Under hösten 2015 har utbildningsenheten gjort regelbunden insyn i 42 kommunala förskolor samt regelbunden tillsyn i sju mindre fristående förskolor (föräldrakooperativ) och i två pedagogisk omsorg (familjedaghem).

Generellt håller både förskolor och pedagogisk omsorg god kvalitet i det pedagogiska arbetet med värdegrundsfrågor, barns inflytande, barns utveckling och lärande, samt den fysiska och sociala miljön för barnen. Tre utvecklingsområden framträder: att verksamheten tydligt utgår ifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, barns lek- och lärmiljö samt arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. För de mindre fristående förskolorna och pedagogisk omsorg är även systematiskt kvalitetsarbete ett utvecklingsområde.

Skolinspektionens granskning av utbildningen i Nacka

Skolinspektionen genomförde tillsyn i Nacka kommun under perioden januari till april 2015. Tillsynen genomfördes på övergripande huvudmannanivå och på några skolor, som valdes ut baserat på en risk- och väsentlighetsanalys. Granskningen omfattade utbildning med kommunal huvudman samt utbildning med fristående huvudmän som endast driver en eller två skolor varav minst en i kommunen.

Skolinspektionens granskning visar på det hela taget att Nacka uppfyller kraven vad gäller den övergripande styrningen och utveckling av verksamheten. Skolinspektionen skriver i sitt beslut att eleverna i Nacka kommun ges en utbildning som fungerar väl utifrån de områden som granskats. Två av de granskade skolorna bedömdes dock ha mer omfattande brister.

5 Kvalitetsuppföljning med huvudmän för förskolor och skolor i Nacka

Utbildningsenheten har under hösten träffat huvudmännen som är ansvariga för förskolor och skolor i Nacka för samtal om kvaliteten i deras verksamheter i vad vi kallat *kvalitetsuppföljning*. Totalt har 63 intervjuer genomförts. Alla huvudmän har deltagit, med undantag av en huvudman för en förskola där verksamheten höll på att byta ägare.

Möten genomfördes enskilt med varje huvudman. Varje samtal avsåg en skolform, det vill säga om huvudmannen hade både förskola och grundskola i Nacka så genomfördes två samtal. Samtalen följde en bestämd agenda och rörde

- kvaliteten på deras förskolor och skolor,
- hur de som huvudman stödjer och driver på kvalitetsutveckling och
- vilka önskemål de har på utbildningsnämnden och utbildningsenheten.

Som utgångspunkt för samtalet om kvalitet användes resultat på några övergripande kvalitetsmått för deras enheter i Nacka. Uppgifterna kom från utbildningsnämndens undersökningar och nationell statistik, och gäller förutsättningar i form av tillgången till utbildade pedagoger, föräldrars och elevers uppfattning, elevers resultat samt andra bedömningar. Inledningsvis stämde vi av hur väl denna bild av kvaliteten stämde med huvudmannens bild.

	Förutsättningar	Föräldrars/elevers uppfattning	Elevresultat	Andra bedömningar
Förskola	Tillgång till förskollärare	Nöjda föräldrar		Observation, tillsyn/insyn
Grundskola	Tillgång till lärare med legitimation Tillgång till pers med ped högskoleexamen i fritidshem	Nöjda föräldrar och elever	NP åk 3, åk 6 Betyg åk 9 Salsa-mått	Observation
Gymnasieskola	Tillgång till lärare med legitimation	Nöjda elever	Betygspoäng Elever som fullföljer Betygspoäng i förhållande till meritvärde	Observation

I underlagen nedan har enheterna sorterats per huvudman.

Vissa fält i tabellen är färgkodade, från grönt till rött, baserat på spridningen mellan alla enheter i Nacka. Det innebär att grönt visas för högt resultat i förhållande till andra enheter, och rött för lågt resultat.

Huvudmännens bedömning av kvalitetsuppföljningen framgår av bilaga.

Huvudman	Inskrivna barn	Förutsättningar		Föräldrars uppfattning		Andra bedömningar		
		Förskollärare i barngruppen	Personal med pedagogisk högskoleutbildning totalt	Föräldrar som är nöjda med verksamheten		Bedömning i utbildningsenhetens insyn/tillsyn	Bedömning i observation i VÅGA VISA	
			Andel av personalen i årsarbetare (%), (utbildningsenhetens insamling)		Andel 3+4 svar (%) nöjda med verksamheten, kommunens kundundersökning Få svar=5 eller färre, () svarsfrekvens under 50%		Inga brister: mörkgrön ringa brister: ljusgrön, anmärkning: gul, föreläggande: röd	bedömning i skala 1-4, genomsnitt för de fyra målområdena
	april 2015	april 2015		jan 2014	jan 2015	vid uppföljning	observationer genomförda ht 14 eller vt 15	
Nacka totalt	6150	32	35	94	95			
Nacka kommunala	3063	31	34	92	94			
Nacka fristående	3087	33	36	96	95			
Välfärd skola Alabasterns Förskola	61	42	42	98	98			
Välfärd skola Bagarsjöns förskola	55	30	40	97	98			
Välfärd skola Berguddens förskola	55	20	20	96	98			
Välfärd skola Björknäs förskola	94	22	41	97	98			
Välfärd skola Boo Gårds förskola	90	65	71	74	94			
Välfärd skola Bäckalidens förskola	82	29	29	99	92			
Välfärd skola Chrysolitens förskola	90	27	33	94	98		3,8	
Välfärd skola Eklunda förskola	70	26	50	91	94			
Välfärd skola Fiskarhöjdens förskola	89	28	28	95	98			
Välfärd skola Fisksättraskolans förskola	75	21	21	94	93			
Välfärd skola Gläntans förskola	77	19	19	89	90			
Välfärd skola Herrgårnns förskola	41	26	52	97	94			
Välfärd skola Hästhagens förskola	44	30	43	100	95			
Välfärd skola Igelboda	56	33	44	95	97			
Välfärd skola Kobbens förskola	62	57	57	84	95			
Välfärd skola Kolarängens förskola	55	44	44	100	100			
Välfärd skola Korallens förskola	82	31	31	93	96			
Välfärd skola Krabbans förskola	60	22	22	80	79			
Välfärd skola Kristallens förskola	149	46	46	89	98			
Välfärd skola Kulingens förskola	87	11	16	86	94			
Välfärd skola Kummelnäs förskola	146	39	39	86	88			
Välfärd skola Källans förskola	73	21	36	100	96		3,8	
Välfärd skola Lupus förskola	36	7	7	100	100			
Välfärd skola Långsjöns förskola	68	35	35	93	87			
Välfärd skola Optimus	36	51	51	100	100			
Välfärd skola Ringgården	37	29	29	100	100			
Välfärd skola Saltängens förskola	129	37	37	95	92			
Välfärd skola Sigfridsborg	84	31	38	99	92			
Välfärd skola Sjöängens förskola	59	14	14	90	87			
Välfärd skola Skogsgläntans förskola	41	17	17	100	97			
Välfärd skola Skogsstigens förskola	80	16	16	98	93		3,2	
Välfärd skola Skuru förskola				82	92			
Välfärd skola Solfjädern	6	29	29	få svar	få svar			
Välfärd skola Solängens förskola	54	28	38	94	94			
Välfärd skola Strandparkens förskola	87	25	25	94	85			
Välfärd skola Tallidens förskola	57	33	33	91	94			
Välfärd skola Universums förskola	49	20	20	89	90			
Välfärd skola Utskogens förskola	126	21	24	97	100		3,5	
Välfärd skola Vilans skola	170	38	38	84	92			
Välfärd skola Vårgärdet	46	24	24	98	81			
Välfärd skola Växthuset	100	24	29	92	96			
Välfärd skola Älta Gårds förskola	45	34	46	93	97			
Välfärd skola Ängslyckans förskola	19	67	67	100	92			
Välfärd skola Östbacka förskola	77	46	46	94	96			
Vi som växer Rensättra Förskola	71	31	31	100	90			
Vi som växer Sunnebo förskola	55	25	25	98	93			

Huvudman	Inskrivna barn	Förutsättningar		Föräldrars uppfattning		Andra bedömningar	
		Förskollärare i barngruppen	Personal med pedagogisk högskoleutbildning totalt	Föräldrar som är nöjda med verksamheten		Bedömning i utbildningsenhetens insyn/tillsyn	Bedömning i observation i VÅGA VISA
		Andel av personalen i årsarbetare (%), (utbildningsenhetens insamling)		Andel 3+4 svar (%) nöjda med verksamheten, kommunens kundundersökning Få svar=5 eller färre, () svarsfrekvens under 50%		Inga brister: mörkgrön ringa brister: ljusgrön, anmärkning: gul, föreläggande: röd	bedömning i skala 1-4, genomsnitt för de fyra målområdena
	april 2015	april 2015		jan 2014	jan 2015	vid uppföljning	observationer genomförda ht 14 eller vt 15
Nacka totalt	6150	32	35	94	95		
Nacka kommunala	3063	31	34	92	94		
Nacka fristående	3087	33	36	96	95		
UNIKE	Bågens Förskola	87	50	50	100	96	
UNIKE	Eknäs Förskola	68	43	43	100	100	
UNIKE	Pilens förskola	95	39	39	94	88	
Rönnerbergs	Kul förskola i Boo	13	12	12	71	100	
Rönnerbergs	Kul förskola i Forum	5	19	19	100	få svar	
Pysslingen	Almdungens förskola	75	20	20	95	93	3,4
Pysslingen	Hedvigslunds förskola	83	35	35	95	91	
Pysslingen	Johannes Petris förskola	154	41	41	93	87	
Pysslingen	Järvens Förskola	63	14	19	91	100	
Pysslingen	Kyrkvikens förskola	74	47	47	100	97	
Pysslingen	Lundsjöns förskola	70	24	30	94	100	
Pysslingen	Lusthusets förskola	65	34	34	93	93	
Pysslingen	Lännersta Förskola	70	50	65	88	97	
Pysslingen	Montessoriförskolan Castello	77	10	25	80	98	2,8
Pysslingen	Nacka Strands förskola	86	26	26	97	98	
Pysslingen	Smörblommans Förskola	77	42	42	99	100	
Pysslingen	Tuvans Förskola	84	22	22	95	91	
Pysslingen	Ångsbackens förskola	38	34	34	89	93	3,4
Inspira	Daggkåpan förskola	65	44	53	98	100	
Inspira	Finnboda förskola	116	50	50	96	96	3,4
Inspira	Henriksdals förskola	80	46	46	88	97	3,4
Inspira	Inspira i Älta	41	64	64		90	
Inspira	Neglinge gårds förskola	54	47	47	95	100	
Skrattegi	Gröna Huset	68	31	31	95	89	2,8
Vittra	Vittra i Saltsjö-Boo	43	39	53	91	100	
Frihab	Akademiska skolans förskola	43	13	13	deltog ej	deltog ej	
	Amadeus förskola	77	18	24	100	97	
	Barkbåten	36	46	46	100	100	
	Bergatrollets föräldrakooperativ	34	13	13	91	96	3,1
	Blåbärets f koop	16	53	53	100	100	
	BooMullarna - I Ur och Skur	24	35	56	91	86	
	Da Vinci-förskolan	47	18	18	92	(97)	
	Humlan	20	49	49	100	100	
	I Ur och Skur - Upptäckarna	25	8	23	100	100	
	Idungården	62	38	44	98	100	
	Kubens Föräldrakooperativ	30	24	48	92	100	
	Lekis För Fröna	17	55	55	100	100	
	Leklabets Förskola	20	52	52	100	100	
	LEKO	20	38	38	91	77	
	Lilla Maestro	38	27	55	77	89	
	Lilla Nacka	75	26	32	100	95	
	Lyckolunden	17	20	20	100	100	
	Lär i Nacka	79	27	27	95	87	
	Montessorihusets förskola	78	35	35	100	100	
	Nicke nyfiken allmän fsk	11	100	100			
	Nyckelpigans Förskola	73	35	35	98	97	
	Orminesnokens förskola	15	20	20	93	100	
	Pingvinen				89	100	
	Pyramidens montessorifsk f-koop	20	39	39	95	100	
	Pärulan				100	81	
	Regnbågens förskola	50	27	27	100	95	
	Saltisbarnens Montessoriförskola	23	50	50	100	95	
	Saltsjö-Duvnäs montessorifsk f-koop	24	22	44	100	100	
	Solstrålen förskola	22	29	29	100	100	2,4
	Spiggens Förskola	34	29	29	93	93	
	Storstorkens Föräldrakooperativ	24	24	24	100	100	
	Storängens montessorifsk f-koop	16	38	38	100	100	
	Svanens Montessoriförskola	33	48	48	100	96	
	Waldorfskolan Stjärngull	24	53	53	100	96	
	Vikdalens barns föräldrakooperativ	22	25	25	100	100	
	Villa Caprifols Montessoriförskola	25	24	24	96	84	

		Förutsättningar				Föräldrar/elevers uppfattning				Eleveres resultat								Andra bedömningar						
Grundskolor i Nacka		Lärare i grundskola		Fritidshemspersonal	Föräldrar som är nöjda med verksamheten		Elever som är nöjda med verksamheten		NP åk 3 - Andel av samtliga elever som nått kravnivån i samtliga delprov (%) (Utbildningsenheten)			NP åk 6 - genomsnittligt provbetyg (Utbildningsenheten)				betyg åk 9 - (Utbildningsenheten)		SALSA åk 9 betyg - (Skolverket)		Bedömning i observation i VÅGA VISA				
		Antal tjänstgörande lärare	Med pedagogisk högskoleexamen, andel av tjänstgörande (%) (Skolverket)	Med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, andel av tjänstgörande (%) (Skolverket)	Med pedagogisk högskoleexamen, andel av årsarbetare (%), (SCB, specialbeställt)	Andel nöjda med verksamheten, (3+4 svar, %) samtliga svarsgrupper har lagts ihop, (kommunens kundundersökning)				Antal elever åk 3	Svenska	Matematik	Engelska	Antal elever åk 6	Svenska	Matematik	Engelska	Antal elever åk 9	Meritvärde (17 betyg, max 340)	Andel elever med behörighet till yrkesprogram (%)	Avvikelse: meritvärde	Avvikelse: nått målen	bedömning i skala 1-4, genomsnitt för de fem målområdena	
		oktober 2014	oktober 2014	oktober 2014, legitimationer registrerade aug 15	oktober 2014	jan 2014	jan 2015	jan 2014	jan 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2015	vt 2014	vt 2014	observationer genomförda ht 14 eller vt 15	
	Nacka kommun	901	81	75	27	91	90	87	86	1415	83	82	1276	14,5	14,5	16,8	1183	263	96					
	Nacka kommunala	658	88	82	30	91	89	87	86	1199	82	82	947	14,3	14,4	16,8	801	257	96					
	Nacka fristående	244	61	54	9	92	94	86	86	216	86	84	329	15,0	14,6	17,0	382	276	96					
Välstånd skola	Alphyddan	4	100	75			100		100									0						
Välstånd skola	Björknässkolan	65	91	79	57	91	88	88	74	101	80	80	96	14,0	15,3	16,2	83	254	89	9	-1	2,9		
Välstånd skola	Boo Gärd	28	89	89	26	96	76	94	78	69	97	77	64	14,1	14,5	17,9							3,4	
Välstånd skola	Borgvallaskolan					87	96			i Ektorps i Ektorps i Ektorps								13	95	77				
Välstånd skola	Centrumskolan	6	67	50														216	265	98	6	-1	3,3	
Välstånd skola	Eklidens skola	57	86	88		92	90	89	94															2,9
Välstånd skola	Ektorps skola	24	88	54	28	94	94	94	88	57	96	89	37	14,2	14,9	16,9								
Välstånd skola	Fisksåtraskolan	10	90	90	18	81	71	81	71	22	59	59	19	9,4	11,7	10,8								
Välstånd skola	Igelboda	23	96	87	0	94	91	90	96	85	76	78	42	14,5	15,8	16,7								
Välstånd skola	Jarlabergs skola	7	100	86	30	83	90			23	91	87												
Välstånd skola	Järila skola	34	94	88	39	95	87	95	91	75	91	81	159	15,6	15,1	17,8								
Välstånd skola	Myrsjöskolan	80	86	84	40	95	93	89	91	72	94	85	74	14,7	14,7	16,6	204	265	97	21	7	3,6		
Välstånd skola	Neglinge skola	19	79	84	30	95	98	93	94	51	78	80												
Välstånd skola	Orminge skola	26	89	89	27	90	90	90	93	68	63	54	60	13,3	12,1	16,4								
Välstånd skola	Saltsjöbadens Samskola	38	90	82	17	81	90	71	80	67	96	96	58	15,0	15,4	17,3	90	253	96	-2	-6			
Välstånd skola	Saltsjö-Duvnäs skola	23	87	83	11	92	90	84	70	87	95	94	39	16,0	15,5	17,8								
Välstånd skola	Sickla skola	24	96	83	26	89	93	74	90	63	59	83	45	13,3	13,4	16,5								
Välstånd skola	Sigfridsborg	27	85	89	37	92	88	94	86	77	88	90	41	14,4	14,9	17,6								
Välstånd skola	Skuru skola	49	92	90	0	84	86	82	76	46	89	98	64	13,6	14,4	17,1	112	252	96	9	7			
Välstånd skola	Stavsbergsskolan	39	80	67	24	78	73	77	72	25	44	40	15	12,3	13,5	15,0	83	251	94	0	-2			
Välstånd skola	Sågtorpsskolan	28	89	82	61	93	85	79	92	83	72	84	68	13,9	12,8	16,2								
Välstånd skola	Vilans skola	15	87	87	37	78	81	100	82	39	95	97	7											
Välstånd skola	Älta skola	33	85	79	51	96	93	88	91	89	72	79	59	14,3	13,7	15,4								
Pyslingen	Johannes Petri Skola	39	85	85	13	91	96	82	91	67	87	84	58	14,6	15,5	16,4	46	252	91	13	7			
Pyslingen	Lännersta skola	16	56	56	22	90	93	55	71	29	100	100												
Pyslingen	Mont. Castello	18	56	56	0	86	79	93	74	16	81	100	34	15,3	14,4	16,2	20	287	100	5	7	2,9		
Pyslingen	Nacka Strand	6	33	17	0	81	90			20	80	65												
Kunskapsskolan	Kunskapsskolan Nacka	26	85	65		97	97	89	86				111	15,1	14,0	17,3	102	278	97	22	5			
Kunskapsskolan	Kunskapsskolan Saltsjöbaden	22	50	36		100	90	100	81	69	16,4	15,4	18,4	45	300	96	38	5						
Internationella Eng.	Internationella Engelska skolan					97	99	87	93				-	-	-	-	148	282	99	16	1			
Power Planning S.	Snitz Resursskola	10	70	60					50				-	-	-	-	7							
Vittra	Vittra i Saltsjö-Boo	10	40	50	..	86	86	83	94	11	73	100	6				5							
	Akademiska skolan	6	83	83	..		100			2														
	Backeboskolan	10	80	70	..	96	98	94	90	25	92	60	18	15,3	16,0	16,1							3,7	
	Da Vinciskolan	10	60	30	0	89	98	79		29	79	93												
	Idunskolan				19	96	100	100	100				9											
	Maestroskolan	17	65	59	..	86	70	70	48	17	82	71	24	13,0	12,0	15,4	9							

. redovisas ej då antalet elever är färre än 10

- Uppgifter saknas

	Gymnasieskolor i Nacka	Förutsättningar			Elevers uppfattning		Elevresultat					Andra bedömningar
		Antal tjänstgörande lärare	Lärare i gymnasieskola (endast lärare med legitimationskrav)	Med pedagogisk högskoleexamen, andel av tjänstgörande (%) (Skolverket)	Med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, andel av tjänstgörande (%) (Skolverket)	Andel nöjda med verksamheten	Andel elever m gymnasie-examen inom tre år (%)	Antal elever med avgångsbetyg	Därv andel m examen (%)	Betygs-poäng	Meritvärde i åk 9 för elever med avgångsbetyg	Bedömning i observation i VÅGA VISA
		oktober 2014	oktober 2014	oktober 2014, legitimationer registrerade aug	jan 2014	jan 2015	vt 2014	vt 2014	vt 2014	vt 2014	vt 2014	observationer genomförda ht 14 eller vt 15
	Nacka totalt	255	80	78	83	82	79	1197	93	15,0	244	
	Nacka kommunala	125	89	86	81	83	84	643	96	15,2		
	Nacka fristående	131	71	71	85	81	72	554	90	14,7		
Välfärd skola	Nacka gymnasium Natur och teknik	38	92	97	81	89	84	221	96	15,4	268	3,3
Välfärd skola	Nacka gymnasium Samhälle	63	91	83	81	83	84	329	96	15,0	253	
Välfärd skola	Young Business Creatives- YBC	24	79	79	83	74	82	93	100	15,7	276	
Vindora	Praktiska gymnasiet Nacka	7	71	71	0	18	65	62	74	13,0	173	
	Nacka Enskilda Gymnasium	14	36	50	82	77	87	43	91	13,4	197	
	Nya DesignGymnasiet	14	64	71	95	97	72	57	86	14,8	223	
	Rytmus Stockholm	54	69	67	94	88	77	157	94	16,2	259	
	Sjölins gymnasium Nacka	19	95	100	93	82	74	89	94	13,8	223	
	MediaGymnasiet Nacka Strand AB	24	79	71	82	85	75	146	90	14,7	220	

Tillgång till personal

Huvudmännens syn på läget

De flesta huvudmän, två av tre av de 63 huvudmännen, anser att uppgifterna om utbildningsnivån hos pedagogerna stämmer bra eller ganska bra. Uppgifterna hade för skolorna hämtats från Skolverkets statistik och för förskolorna från uppgifter som redovisats till utbildningsenheten. De som menade att uppgifterna inte stämde upp gav att de haft personalomsättning från föregående läsår eller att legitimationer inte handlagts klart av Skolverket. En grundskola (Internationella Engelska Skolan) ifrågasätter uppgiften som redovisas av Skolverket då skolan för sin undervisning på engelska inte har krav på svensk behörighet hos lärarna. Skolan har endast enstaka lärare som saknar lärarutbildning.

När det gäller uppgifterna om fritidshemmens personal, som specialbeställts från SCB, svarar några huvudmän att de stämmer, medan några inte känner igen sig i dem.

Mer än hälften av huvudmännen, 56 procent, är mindre nöjda med nivån på personalens pedagogiska behörighet. Strax över en tredjedel är nöjda och fyra huvudmän svarar att det är olika för olika enheter eller mått. Minst nöjda med behörigheten är grundskolorna.

Bland förskolorna i Nacka är andelen förskollärare i personalen endast en tredjedel, vilket är lågt i ett nationellt perspektiv, så det är naturligt att många huvudmän inte är nöjda med situationen där. Nio huvudmän med tillsammans 13 enheter är emellertid nöjda med andelen förskollärare, trots att deras andel är under genomsnittet i kommunen. Det är svårt att uttala sig om nöjdheten beror på att dessa huvudmän faktiskt anser att denna nivå är tillräcklig eller om de är nöjda med nivån med tanke på att det är svårt att rekrytera förskollärare. Förskolornas huvudmän tar genomgående upp svårigheter att få tag i förskollärare och lönekonkurrensen med Stockholms stad. Flera tar också upp att förskolans geografiska läge gör dem mindre attraktiva som arbetsplatser.

Flera skolhuvudmän för fram att de har svårt att rekrytera behöriga lärare i vissa ämnen, framförallt på mindre skolor då heltidstjänster inte kan erbjudas. Mindre enheter kan också uppfattas som mindre attraktiva, menar några huvudmän. Det är generellt svårt att rekrytera utbildad personal till fritidshemmen, menar grundskolornas huvudmän.

Bland huvudmännen för grundskolorna och gymnasier har alla som svarar att de är mindre nöjda med lärarbehörigheten också genomsnittlig eller lägre behörighet än kommunen i genomsnitt. Endast en huvudman för gymnasieskola är nöjd trots att de har lägre behörighet än genomsnittet i kommunen. Mycket tyder med andra ord på att grundskolor och gymnasier har en god självkännet om behörigheten. För yrkeslärare i gymnasiet gäller andra krav än på andra lärare när det gäller behörighet och legitimation, och denna yrkeskategori ingår inte i statistiken.

Huvudmännens åtgärder

Det framgår tydligt av svaren från både förskole- och skolhuvudmän att de arbetar mycket med att hitta och rekrytera behörig personal samt att stimulera anställd obehörig personal att delta i utbildning som ger behörighet. Flera huvudmän talar om handlingsplaner, att man försöker pussla med tjänster, skapa karriärvägar och utvecklingsmöjligheter. Några talar om ett mer

övergripande arbete för att försöka bli en mer attraktiv arbetsgivare. Huvudmän med flera enheter berättar ofta om en mer långsiktig planering för kompetensförsörjning, men även en del mindre huvudmän har tydliga strategier, särskilt inom gymnasieskolan.

Bland förskolorna, som företrädesvis är små enheter, dominerar det individuella perspektivet; en pedagog går en utbildning, en rekrytering pågår och så vidare. Några nämner samarbete med rekryteringsföretag, rekrytering via sociala medier och arbetsförmedlingen. Stora koncerner nämner att de försöker vara mer attraktiva genom att erbjuda förstelärartjänster i förskolan, tjänster som annars bara finns i skolan, och att de har månatlig uppföljning av personalens utbildning. Flera nämner att de stöttar personal att gå den erfarenhetsbaserade utbildningen för att bli förskollärare.

Många huvudmän för grundskolor och gymnasieskolor tar upp att de stöttat och uppmanat lärare som inte haft lärarexamen att gå *Vidareutbildning av lärare utan lärarexamen* (VAL), som erbjuds av universiteten och som innebär en möjlighet för verksamma förskollärare och lärare utan lärarexamen men med högskoleutbildning att få lärarexamen. VAL-utbildningen är kompletterande och anpassas efter lärarens tidigare bakgrund och lärarerfarenhet. En huvudman berättar att lärare som inte velat gå utbildningen sagts upp. Behovet av vidareutbildning är särskilt stort bland yrkeslärare på gymnasiet. En huvudman har en intern vidareutbildning för yrkeslärare.

Tre större huvudmän nämner att de använder eller implementerar IT-systemet KOLL för att få överblick och systematik i kompetensförsörjningen. En huvudman berättar att de infört en lojalitetsbonus som utfaller med 3 000 kr när läraren stannat i fem år och ytterligare 3 000 kr när läraren stannat i ytterligare tre år.

När det gäller fritidshemmen berättar en stor huvudman att de har en strategi för fritidshemmen för att höja kvaliteten trots utbildad personal.

Bemanningsfrågor förefaller vara en fråga för förskolechef och skolledning och inget som diskuteras i kollegiet eller med föräldrar. Behörighetskraven är styrande. En huvudman för gymnasieskola nämner dock att man har en gruppprocess, som involverar lärare, i anställningsförfarandet.

Elevers och föräldrars uppfattning om förskola och skola

Huvudmännens syn på läget

I utbildningsenhetens intervjuer uppger de flesta huvudmän, 85 procent, att uppgifterna om andelen föräldrar/elever som i den årliga enkäten anger att de är nöjda med verksamheten i deras förskola eller skola stämmer bra eller ganska bra. Huvudmän som inte tycker att det stämmer hänvisar ibland till att situationen förbättrats. Överlag är huvudmännen uppdaterade om läget vad gäller de uppgifter som framkommit i enkäterna om föräldrars och elevers nöjdhet med förskolan eller skolan.

60 procent av respondenterna är nöjda med nivån på andelen nöjda föräldrar/elever och knappt 30 procent är mindre nöjda. Mest nöjda med nivån på föräldranöjdheten är förskolorna och minst nöjda med elevnöjdheten är gymnasieskolorna. Huvudmän som svarar att de är mindre nöjda har som regel lägre nöjdhet än genomsnittet i kommunen, i alla fall på någon enhet.

Huvudmännens åtgärder

Huvudmännens svar visar att de generellt lägger stor vikt vid att följa upp enkätresultaten. Resultaten diskuteras ofta på flera nivåer i organisationen. Flera huvudmän gör även egna enkäter och i förskolorna involveras även föräldrar i diskussionerna.

Av huvudmännens svar på frågan vad de gör för att påverka resultatet tar ungefär hälften upp *rutiner och arbetssätt* de har på förskolan/skolan. Det kan handla om systematik i planering, uppföljning och utvärdering, långsiktighet i arbetet, tydliga handlingsplaner och gemensamma förhållningssätt. Det kan också handla om möjlighet för föräldrar att ställa frågor, transparens i ett tydlig systematiskt kvalitetsarbete, öppenhet och lyhördhet. Nästan lika många tar upp att den *organisation* som de har eller har förändrat på olika sätt har bidragit till resultatet i enkäten. Det gäller exempelvis i förskolan hur föräldrarna i ett kooperativ fördelat sitt ansvar, hur de organiserat grupper och att det finns en tydlig fördelning mellan huvudman och ledning. I skolan kan det handla om hur de organiserat forum för fysiska möten för elever eller att organisationen gjorts om på skolan.

Många förskolehuvudmän tar upp vikten av *kommunikation/information* för att föräldrar ska vara nöjda med verksamheten. Det finns en tendens att de som har hög andel nöjda föräldrar/elev betonar vikten av god *kommunikation*, medan huvudmän med lägre andel nöjda i första hand talar om *information* till vårdnadshavare, att de behöver se över information så att den går fram och att informationen ska vara tydlig.

En del huvudmännen anger att hur nöjda föräldrar/elever är hänger samman med förutsättningar på olika sätt, exempelvis fördelning av pedagoger/lärare, vikarier, lokaler och material.

Elevernas resultat

Huvudmännens syn på läget

Skolhuvudmännen menar med något enstaka undantag att nyckeltalen som gäller elevresultat stämmer. För några huvudmän finns inga eller bara enstaka uppgifter om resultat då elevantalet är litet. För gymnasiet fanns vid tiden för samtalet enbart statistik för våren 2014.

Knappt en tredjedel av de sjutton skolhuvudmännen svarar att de är nöjda med elevresultaten för sina skolor i Nacka. De två största huvudmännen för grundskola svarar att det är olika för olika enheter eller mått. I några fall baseras omdömet på att huvudmannen är mindre nöjd med nivån på resultaten i ett enskilt ämne.

För grundskolan finns ett tydligt samband mellan hur nöjd huvudmannen är och hur elevresultaten ligger till när det i förhållande till andra. När det gäller gymnasieskolan finns däremot inget tydligt samband mellan om huvudmannen är nöjd och nivån på elevresultaten i förhållande till kommunens genomsnitt.

Huvudmännens åtgärder

Det finns en stor spridning i de åtgärder som tas upp som svar på utbildningsenhetens fråga om man som huvudman gör något särskilt för att påverka elevernas resultat. Den vanligaste åtgärden som anges är arbete med *resultatuppföljning/analys* som sju huvudmän tar upp. Det handlar exempelvis om analysstugor, betygsblad, betygsprognoser, att huvudmannen diskuterar med rektor och att huvudmannen samlar in uppgifter såsom studierapporter om F-varningar. *Stödinsatser* är den näst vanligast insatsen, som fem huvudmän nämner, exempelvis fler specialpedagogiska tjänster, obligatorisk närvaro vid extra studietid för elever i behov av stöd och förebyggande elevhälsoarbete. Användning av *förstelärare*, arbete med att utveckla *bedömning/samvärdering* och *fortbildning av personal* är åtgärder som vardera fyra huvudmän nämner. Bara en nämner förändrad resursfördelning.

Huvudmännens egna bedömningar av kvalitet

Förskolors och skolors kvalitet

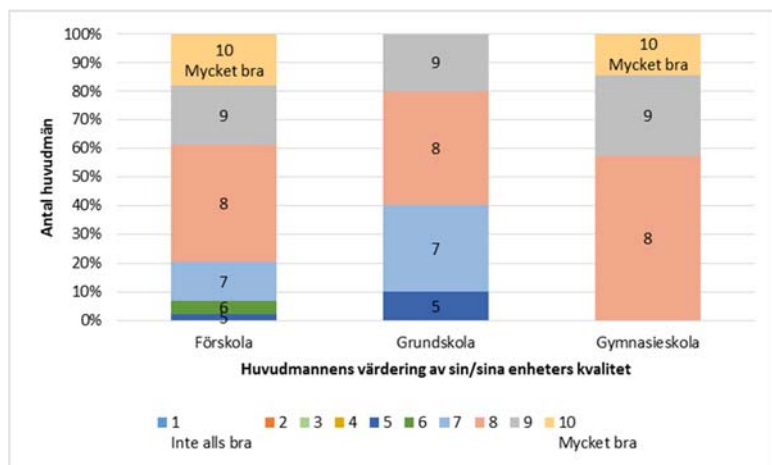
Huvudmännen ombads i slutet av samtalet att värdera kvaliteten sammantaget för sina enheter i Nacka. I ett första steg ombads huvudmännen att göra detta utifrån en tiogradig skala, där tio är mycket bra och noll inte alls bra. De flesta satte åtta eller nio, och det gäller alla skolformer. Endast ett fåtal skattningar ligger lägre än åtta.

Det finns inget samband med mellan värderingen av kvaliteten och huvudmannens storlek i grundskola och gymnasieskola. I förskolan är högre värderingar vanligare bland huvudmän med bara en enhet. Hälften av dem sätter siffran nio eller tio.

De huvudmän som har värderat den sammantagna kvaliteten vid sina verksamheter *lågt*, sju eller lägre, hänvisar till att elevresultaten är låga. På frågan vad som skulle krävas för att öka kvaliteten anges åtgärder som exempelvis att stödja rektor, och att se till att undervisningen utvecklas. De av förskolornas huvudmän som sätter låga värden har i några fall nyligen tillträtt som huvudmän och

uppgger att de därför känner sig osäkra, alternativt ser att mycket behöver ändras. Här nämns många olika åtgärder kring organisation, personal och ledarskap.

Figur 1: Huvudmännens värdering av sin/sina Nacka-enheters kvalitet på en tiogradig skala

Bland dem som har värderat kvaliteten *högt*, till 9 eller 10, finns främst huvudmän med endast en enhet. Huvudmännen ger olika motiveringar till värderingen, exempelvis barnens trivsel och personalens engagemang och kompetens. På frågan hur de ska kunna behålla denna nivå lyfter flera fram hur viktigt det är att behålla personal, och även att kunna rekrytera ny. Annat som lyfts är vikten av att styrelsen är kompetent, och vikten av rutiner och dokumentation.

Huvudmän som har hög andel nöjda föräldrar och elever skattar också enhetens eller enheternas kvalitet högre. Personalens utbildningsnivå tycks däremot inte spela någon roll för skattningen. Det finns även ett samband mellan att man anser sig mindre nöjda i ett eller flera avseenden och att man sätter ett något lägre värde på den sammantagna kvaliteten.

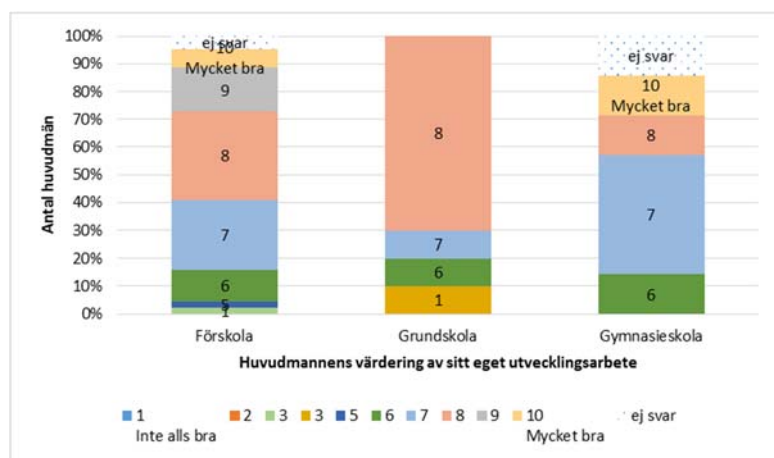
När respondenterna ska svara på vad som skulle krävas för att kvaliteten skulle öka ytterligare blir spridningen på svaren mycket stor. De enda svar som förekommer mer än en gång handlar om fortbildning för medarbetarna och om att få medarbetarna att ”gå åt samma håll”. För förskolorna anges utmaningarna i att hålla föräldrarna informerade och svårigheten att rekrytera förskollärare som viktiga att kunna hantera på ett bra sätt.

Utvecklingsarbetet som huvudman

Huvudmännen ombads också bedöma sitt eget utvecklingsarbete som huvudman. Bedömningarna blev där något lägre än när enheternas kvalitet värderades. De flesta värderingarna låg här på 7 eller 8.

Bland huvudmännen med grundskolor var det flera av de stora huvudmännen (med fem enheter eller fler) som värderade sitt utvecklingsarbete högt, med 8 eller mer. Bland förskolornas huvudmän var det tvärtom huvudmännen med enbart en enhet som i högre grad gjorde höga värderingar av det egna arbetet.

Figur 2: Huvudmännens värdering av sitt eget utvecklingsarbete som huvudman på en tiogradig skala

De huvudmän som värderat sitt eget arbete *lågt*, lägre än 7, menar ofta att de inte riktigt format sin roll som huvudman ännu, men att de har börjat arbeta med det nu och ”är på gång”. Dessa huvudmän nämner behovet av tydligare ansvarsfördelning, struktur och ökad kompetens, exempelvis kring styrdokumenterna och i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet.

De som har värderat sitt arbete *genomsnittligt*, på nivån 7-8, motiverar detta med stort engagemang, höga ambitioner och en vilja att utveckla verksamheterna. Några nämner det systematiska kvalitetsarbetet som en styrka och framför allt uppföljningen.

De huvudmän som placerar sig själv *högt*, på nivån 9-10, ger olika förklaringar till den höga nivån. Någon lyfter fram ordföranden, en annan huvudmannens engagemang. Någon menar att huvudmannens roll är transparent och att det är tydligt hur beslut fattas. Några nämner dialog, kommunikation, kunskap i huvudmannaskapet och ansvar som orsaker till hög självskattning.

Aktiv eller passiv huvudman

Intervjuerna visar att huvudmän är mer eller mindre aktiva i rollen som huvudman och i ansvarstagandet för sina enheter. Ett mer aktivt arbete utmärkte ofta de stora huvudmännen, med strategier och uppföljning av kvalitet och resultat och för personalens kompetensutveckling. Bland huvudmän med enbart en enhet framkom ofta en mer passiv hållning som huvudman. Detta var särskilt vanligt bland föräldrakooperativen i förskolan, där ansvaret ofta överläts på förskolechefen. Värt att notera är att systematiskt kvalitetsarbete enbart nämns som viktigt i huvudmannens styrning av större huvudmän, medan ingen huvudman med en enhet nämner det.

Att huvudmannen har en mer passiv roll innebär dock inte att verksamheten har sämre resultat mätt genom våra nyckeltal. Tvärtom har de i de flesta fall goda resultat, och eftersom det främst är förskolor, handlar det om att föräldrar är nöjda och med några undantag att andelen förskollärare är genomsnittlig,

Flera huvudmän som är föräldrakooperativ tar upp de utmaningar som de ser att uppdraget innebär. Att ha en lekmanastyrelse innebär att förskolechefens roll blir mer avgörande för

verksamhetens kvalitet. Några huvudmän anger i sina svar att de litar mycket på förskolechefen. Någon svarar också att de som huvudman kan behöva vara mer engagerade och kunniga i läroplan och skollag.

Några av föräldrakooperativen menar att det är svårt att ställa höga krav på personer som arbetar ideellt. En huvudman menar att stöd från kommunen är en förutsättning för föräldrakooperativ och en annan uttrycker att driftsformen egentligen inte passar med det kvalitetsansvar som finns enligt lagen. En annan huvudman berättar att de planerar att gå över till annan driftsform.

Huvudmännens önskemål på utbildningsenheten och utbildningsnämnden

Vid utbildningsenhetens kvalitetsuppföljning med huvudmännen fick huvudmännen frågan om vad de behöver från utbildningsnämnden och utbildningsenheten för att bibehålla eller öka kvaliteten i sina verksamheter.

Den generella bilden från samtalen är att huvudmännen är nöjda med både utbildningsnämndens och utbildningsenhetens arbete. Det som flest huvudmän uppskattar med nämnden är god samverkan och i sammanhanget nämner de öppenhet, intresse och dialoger som viktiga komponenter. Några fristående huvudmän menar att de får gott stöd och inkluderas väl. Flera huvudmän nämner också att de uppskattar underlagen i kvalitetsarbetet och särskilda insatser, exempelvis satsningen på barn i behov av stöd och nyanlända elever.

Flera huvudmän svarade att de har en god relation till utbildningsenheten. Det är lätt att ta kontakt med utbildningsenheten; den är lättillgänglig och ger stöd i och information kring de frågor de har. Ett gott bemötande och bra samarbete är något som nämns. Flera huvudmän är positiva till dialogen om kvalitetsarbetet och menar att det är värdefullt att träffas fysiskt. Några poängterar att utbildningsenheten behandlar kommunala och fristående anordnare på likvärdigt sätt, bland annat genom att ge samma förutsättningar till alla. Några huvudmän lyfte fram tillsynerna (i förskolan) som givande och menar att de är stödjande och leder till förbättring.

Några huvudmän uttryckte kritiska synpunkter. Det gällde i ett fall kravet på att ingå i utbildningsnämndens uppföljning och utvärdering, och i ett annat fall fanns synpunkter på formulering om skolan i en tjänsteskrivelse. Två huvudmän för gymnasieskolor uttryckte att de kände sig missgynnade av det ekonomiska ersättningsystemet.

Önskemålen som framkom på nämnden och utbildningsenheten rörde olika områden: regelverket, ekonomi, engagemang, fortbildning/stöd och tydlighet/information. De vanligaste önskemålen var höjd ekonomisk ersättning och mer dialog, träffar och samverkan. Några huvudmän önskade förändringar i utformning av checksystemet eller taxor (t ex enhetlig taxa i förskolan).

Flera huvudmän önskade mer utbildning och stöd, och det kunde gälla både till huvudmannen och till förskolans och skolans ledning och den egna personalen. Önskemålen på utbildning gällde många olika områden, bland annat pedagogisk dokumentation, kvalitetsarbete, barn och elever i behov av särskilt stöd, nyanlända elever, styrdokumentet och forskningsresultat. Några efterlyste mallar för dokumentation.

6 Bedömning och förslag till åtgärder

I detta avsnitt gör utbildningsenheten en samlad bedömning av kvaliteten i förskola och skola baserat på årets uppföljning och utvärdering och kvalitetsuppföljningen med huvudmännen. Åtgärder för att måluppfyllelse och kvalitet ska öka ytterligare föreslås.

Sammantaget håller Nackas förskolor och skolor en mycket hög kvalitet. Elevresultaten är goda, föräldrar och elever är i hög grad nöjda och observationer av verksamheten visar överlag på god värdegrund och gott förhållningssätt. Nackas resultat ligger mycket bra till jämfört med andra kommuner, och de goda resultaten står sig år efter år. Resultaten står sig även väl när hänsyn tas till att Nacka har en elevsammansättning som visat sig gynna goda resultat.

På minussidan finns problem med att rekrytera pedagogiskt högskoleutbildad personal särskilt i förskola och fritidshem. Elever är i alltför låg grad nöjda på områden som inflytande och återkoppling i gymnasieskolan. Det gäller i viss utsträckning även i grundskolan.

Förskola och pedagogisk omsorg

Starka sidor

- Föräldrar är i hög grad nöjda med sin förskola och pedagogiska omsorg. Få förskolor har föräldrar som inte är nöjda. Andelen nöjda föräldrar har ökat över tid och resultaten ligger bra till jämfört med andra kommuner. Föräldrar är också nöjda på de områden som pekas ut i utbildningsnämndens mål, där målvärden nås i alla fall utom ett (om information om barnets utveckling).
- Förskolornas arbete med språk och matematik har utvecklats, visar föräldraenkät och observationer.
- Föräldrar bedömer i hög grad att verksamheten är trygg, och i observationerna får värdegrundsarbetet goda omdömen.
- Det finns relativt god tillgång till platser i förskolan och i pedagogisk omsorg i alla kommundelar.

Utvecklingsområden

- Andel förskollärare fortsätter att vara låg i Nacka.
- Det är svårt att synliggöra kvaliteten i förskolan. Utbildningsenheten kan följa tillgången till personal och hur nöjda föräldrar är. Observationer och utbildningsenhetens tillsyn/insyn ger värdefulla bilder, men det skulle vara önskvärt att utveckla metoder och analys för att kunna fånga kvaliteten bättre.
- Det finns indikationer på bristande kompetens på förskolor i arbetet med barn i behov av stöd.

Åtgärder för utveckling

Att förskolorna ska ha fler förskollärare är sedan länge en prioriterad fråga för utbildningsnämnden. Samtalen med huvudmännen och redovisningar från förskolorna visar att de också arbetar aktivt med frågan. Utbildningsnämnden har givit utbildningsenheten i uppdrag att med hjälp av externt stöd komma fram till fler sätt att som är verkningsfulla för att öka andelen förskollärare. Utbildningsenheten kommer också att följa upp var förskollärarstudenter

på verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i Nacka väljer att arbeta i syfte att öka kunskapen om nyexaminerade förskollärares vilja att ta anställning och VFU:ns betydelse.

Utbildningsenheten kommer under 2016 att utveckla bedömningsstödet för tillsyn/insyn i förskolan, vilket kan innebära att kvaliteten i verksamheten synliggörs bättre. Inför nästa års kvalitetsanalys planerar vi att följa upp kvaliteten med förskolornas ledning och behöver då söka efter olika och nya sätt att fånga kvaliteten.

För att utveckla arbetet med barn i behov av stöd kommer utbildningsenheten under 2016 att i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) erbjuda förskolornas personal kompetensutveckling om arbete med barn med neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar.

Förskoleklass och grundskoleutbildning

Starka sidor

- Goda elevresultat – Nacka har högst meritvärde i årskurs 9 av alla kommuner, och mycket goda resultat på de nationella proven i årskurs 6 och 9. Fler elever än föregående år fick behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram och nådde kunskapskraven i alla ämnen när de gick ut årskurs 9. Även när hänsyn tas till att elevsammansättningen gynnar goda resultat är resultaten goda.
- Föräldrar och elever är i hög utsträckning nöjda med verksamheten. I de flesta svarsgrupper är resultatet tydligt över genomsnittet för de kommuner som genomför undersökningen.
- Föräldrar tycker att deras barn blir stimulerade och fler elever än föregående år tycker att de motiveras till att lära sig mer.
- Fritidshemmens verksamhet får goda omdömen i flera observationer.

Utvecklingsområden

- Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är jämförelsevis låg på fristående grundskolor.
- Andelen personal på fritidshemmen som har pedagogisk högskoleutbildning ligger långt under målvärdet och strax under genomsnittet i länet. Andelen är särskilt låg på fristående skolor.
- Elevers och föräldrars bedömningar på områden som information om lärande, möjlighet att arbeta utan att bli störd och elevers delaktighet i planering ligger under de målvärden som utbildningsnämnden har satt upp, och resultaten har inte förbättrats över tid. Utfallet ligger dock över genomsnittet för de kommuner som genomfört undersökningen.
- Det finns enstaka skolor där andelen nöjda elever och föräldrar är förhållandevis låg, ofta under flera år i rad.
- Mottagandet av nyanlända elever behöver utvecklas så att nya Nackaelever snabbt ges möjligheter till utbildning och kunskapsutveckling.
- Det finns utmaningar i arbetet med elever i behov av stöd. Skolornas uppföljning av elevers utveckling och effekter av insatser behöver utvecklas.
- Flertalet föräldrar och elever får sitt förstahandsval av skola, men andelen behöver öka.

Åtgärder för utveckling

Flertalet fristående huvudmän arbetar aktivt med att öka andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning och legitimation. Utbildningsenheten kommer att följa hur situationen utvecklas i kommande statistik från Skolverket och rapporterar till utbildningsnämnden enligt utvärderingsplanen.

Det är svårt att få tillförlitlig statistik om personalens utbildningsnivå i fritidshemmen. Skolverkets statistik presenteras inte på skolnivå utan utbildningsenheten har beställt uppgifterna. Förhoppningsvis är kvaliteten bättre i årets insamling som precis genomförts. Ambitionen är att redovisa dessa uppgifter i Jämföraren och ha som underlag i diskussioner med skolorna. Flertalet huvudmän bedömde att statistiken gav en rättvisande bild, men en hel del skolor menade att bilderna inte var rättvisande. Huvudmännen bekräftar att det är svårt att rekrytera utbildad personal till fritidshemmen.

Utbildningsenheten planerar att inför 2016 års kvalitetsanalys följa upp hur skolorna analyserar och arbetar med områden som inflytande, stimulans och information, baserat på enkätresultat. Observationsrapporterna ger också fördjupade bilder på dessa områden, och de kan också vara en utgångspunkt i uppföljningen. Särskilt fokus behöver läggas på skolor som har låga resultat år efter år.

Skolorna har från och med 2015 fått mer resurser för nyanlända elever. Extra ersättning utgår under elevens första fyra år i Sverige och ersättningen påverkas av i vilken årskurs och från vilket land eleven kommer. Utbildningsenheten har på utbildningsnämndens uppdrag påbörjat ett projekt där skolor i Nacka med nyanlända elever i årskurserna 7-9 och i språkintrödningskommissioner kommer få möjlighet att pröva olika digitala lösningar, som ett komplement till den vanliga undervisningen och studiehandledningen, för att främja snabbare kunskapsinhämtning.

Vårens resultatdialoger med rektorer på grundskolor med årskurs 3-6 kommer bland annat att avse insatser för elever i behov av stöd. Under året kommer även systemet för hanteringen av individresursen, det vill säga den ersättning som är behovsprövad och som går till elever med mycket stora behov, att ses över.

För att fler elever ska få sitt förstahandsval av skola är det viktigt att skolorna i så hög grad som möjligt tar emot så många förstahandssökande som möjligt. Samtidigt är det viktigt att alla skolor ständigt arbetar för att vara attraktiva och erbjuda god kvalitet. Utbildningsenheten kommer att ta upp frågor om söktryck och andel förstahandssökande med skolorna i kvalitetsuppföljningen inför kvalitetsanalysen 2016.

Gymnasieutbildning

Starka sidor

- Betygsresultaten för gymnasieskolor i Nacka är goda. Andelen elever som fått gymnasieexamen inom tre år har ökat jämfört med förra året.
- Eleverna känner sig i hög grad trygga i skolan.

Utvecklingsområden

- Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är jämförelsevis låg på fristående gymnasieskolor.
- Andelen elever som är motiverade att lära sig mer har sjunkit och är långt ifrån målet. Detsamma gäller andelen som har arbetsro och andelen som får information om hur de ligger till under kursens gång och andelen som är med och planerar.
- Det finns några skolor där andelen nöjda elever är låg.
- Bland eleverna som går ut från yrkesprogram i Nacka blir jämförelsevis få behöriga till högskolan, och orsakerna till detta behöver undersökas.

Åtgärder för utveckling

Flertalet fristående huvudmän arbetar aktivt med att öka andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning och legitimation. Situationen är inte tillfredsställande även när man beaktar att legitimationskraven inte gäller yrkeslärare. Utbildningsenheten kommer att följa hur situationen utvecklas i kommande statistik från Skolverket, och rapporterar till utbildningsnämnden enligt utvärderingsplanen.

Utbildningsenheten har träffat rektorerna för att diskutera de låga enkätresultaten, och vår bedömning är att skolorna arbetar med dessa frågor och tar resultaten på allvar.

Utbildningsenheten planerar att inför 2016 års kvalitetsanalys följa upp hur gymnasieskolorna analyserar och arbetar med områden som inflytande, stimulans och information, baserat på enkätresultaten. Kvalitetsuppföljningen bör även omfatta elevresultat då resultatdialoger inte genomförts med gymnasieskolor tidigare. Var tonvikten i samtalen bör läggas avgörs efter att resultaten från 2016 års enkäter redovisats. Särskilt fokus behöver läggas på skolor som har låga resultat år efter år.

Att eleverna på yrkesprogram i låg grad blir behöriga till högskolan kan vara ett resultat av elevernas medvetna val och att yrkesprogrammen håller hög kvalitet, men det skulle också kunna bero på hur kurserna erbjuds. Utbildningsenheten behöver följa upp frågan med rektorer och elever för berörda skolor.

Övergripande

Starka sidor

- Huvudmännen har generellt höga ambitioner när det gäller rekrytering av personal. De arbetar strategiskt och aktivt för att rekrytera och behålla utbildade och kompetenta medarbetare.
- Huvudmän med flera enheter har i hög grad genomtänkt systematisk styrning och uppföljning. Detta resultat stämmer överens med den bild som givits i Skolinspektionens granskning av styrningen hos olika huvudmän, där fristående koncerner ofta bedömdes ha genomtänkta system.
- Huvudmännen uttrycker i hög grad att de är nöjda med samarbetet med utbildningsenheten och utbildningsnämnden, bland annat när det gäller kvalitetsarbetet. Många säger att Nacka är en bra kommun att verka i.
- Utbildningsenhetens och huvudmännens bild av förskolors och skolors kvalitet är relativt samstämmig.

Utvecklingsområden

- En del huvudmän som enbart har en enhet är passiva i sin roll som huvudman.
- Personalförsörjningen blir än mer kritisk framöver när Nacka växer och nya förskolor och skolor byggs.

Åtgärder för utveckling

Utbildningsenheten menar att det är angeläget att fortsätta att ha regelbunden kontakt med de olika huvudmännen som har verksamhet i Nacka. Detta kommer att ske genom huvudmannamöten två gånger per år och möten med enskilda huvudmän i samband med tillsyn/insyn av förskolor och observationer med mera. Utbildningsenheten har uppmärksammat huvudmannens ansvar i den senaste tillsynen/insynen i förskolan, och huvudmannens ansvarstagande kommer att granskas i riktad tillsyn/insyn i förskolan under våren.

Utbildningsenheten kommer också att utveckla hur vi på enheten hanterar signaler på brister som vi får i kontakter med förskolor, skolor och huvudmän, så att vi lättare upptäcker mönster och kan agera tidigt.

Att huvudmän är passiva behöver inte innebära att verksamheten har brister. Verksamheten kan ledas av en förskolechef på ett bra sätt. Men verksamheten blir sårbar och saknar beredskap vid förändringar, och riskerar att inte utvecklas fullt ut. Medvetenheten om vilket ansvar huvudmannen har enligt lagstiftningen behöver öka hos huvudmän som är passiva, och utbildningsenheten kommer därför att erbjuda huvudmännen utbildning på detta område.

Behovet av att öka andelen behöriga lärare är särskilt stort på de fristående grund- och gymnasieskolorna. Många huvudmän, framförallt de större, arbetar strategiskt med personalförsörjning, visar våra intervjuer. Samtidigt kan vi konstatera att många huvudmän inte låter en lägre andel utbildad personal påverka hur de bedömer den eller de egna enheternas kvalitet. Det är positivt att många enheter lyckas ha en god kvalitet trots lägre andel behörig personal, särskilt i förskolan, men samtidigt viktigt att säkra hög utbildningsnivå framöver för att kunna hålla en fortsatt god kvalitet. För att påverka förutsättningarna för framtidens personalförsörjning behöver kommunen samverka med Kommunförbundet Stockholms län, KSL, och Sveriges kommuner och landsting, SKL, för att kunna utöva påtryckningar så att antalet högskoleplatser på lärarutbildningarna utökas.

7 Uppföljning av förbättringsområden från 2014 års kvalitetsanalys

Förbättringsområden i 2014 års redovisning	Har det förbättrats 2015? Ja/nej/delvis
<ul style="list-style-type: none"> Förskolorna behöver öka andelen förskollärare i personalen. 	Nej. Andelen fortsätter att vara alltför låg.
<ul style="list-style-type: none"> Förskolorna behöver vidareutveckla arbetet med barns inflytande och delaktighet och med likabehandlingsplaner. 	Delvis. Arbeta pågår på alla förskolor, men har kommit olika långt.
<ul style="list-style-type: none"> Många förskolor arbetar för att utveckla dokumentation av barnens utveckling och lärande och det är viktigt att arbetet fortsätter för att främja utveckling och lärande och för att utveckla verksamheten 	Ja. Fler förskolor dokumenterar nu för att utveckla verksamheten. Antalet förskolor som har fått påpekanden på detta område i tillsyn/insyn har minskat.
<ul style="list-style-type: none"> Utveckla dokumentation av barns utveckling och lärande och dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet i pedagogisk omsorg 	Delvis. Arbeta pågår, men har kommit olika långt hos olika anordnare.
<ul style="list-style-type: none"> Alla elever når inte behörighet till gymnasieskolan när de går ut årskurs 9. Resultatet har försämrats tydligt på tre skolor. 	Ja. Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har ökat.
<ul style="list-style-type: none"> Allt för många elever i grundskolan tycker inte att de är delaktiga i planering och utformning av sin utbildning 	Ja. Andelen elever som svarar att de är med i planeringen har ökat något.
<ul style="list-style-type: none"> Datoranvändningen har ökat bland eleverna i grundskolan men är fortfarande långt från målet. 	Ja. Andelen har ökat, framförallt i gymnasieskolan, enligt elevenkäterna.
<ul style="list-style-type: none"> Öka andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshemmet 	Nej. Andelen har minskat till 27 procent, från 32 procent året innan enligt Skolverkets statistik.
<ul style="list-style-type: none"> Synliggöra fritidshemmets uppdrag ytterligare i det systematiska kvalitetsarbetet. 	Svårt att bedöma då utbildningsenheten inte följt upp kvalitetsarbetet på skolnivå under 2015.
<ul style="list-style-type: none"> Synliggöra den öppna fritidsverksamheten. 	Frågor om den öppna fritidsverksamheten kommer att ställas till elever i årets elevenkät.
<ul style="list-style-type: none"> Öka elevernas inflytande avseende aktiviteter på fritidshemmet. 	Nej. Andelen föräldrar som instämmer är oförändrad.
<ul style="list-style-type: none"> Resultaten i matematik i gymnasieskolan. Flera skolor skriver att resultaten borde bli bättre och har flera insatser kopplade till dem. 	Ja. Den genomsnittliga betygspoängen i det nationella kursprovet i gymnasiets första matematikkurs har ökat något sedan föregående år.
<ul style="list-style-type: none"> Elevernas inflytande över sitt lärande behöver förbättras i gymnasieskolan. 	Ja. Andelen elever som instämmer har ökat svagt.
<ul style="list-style-type: none"> Särskolornas arbete med bedömning av elevers kunskaper. 	Arbetet fortsätter.

8 Förskola, skola och vuxenutbildning i siffror

Barn och elever folkbokförda i Nacka

Nedanstående tabell och diagram visar hur många Nackabarn och Nackaelever som utbildningsnämnden respektive arbets- och företagsnämnden finansierar, d.v.s. de som är folkbokförda i Nacka.

Nästan 23 600 barn och elever³ som är folkbokförda i Nacka deltar i utbildning från förskola till gymnasieskola. Om vuxenutbildningen räknas med är antalet barn och elever 26 600. De flesta går i förskolor och skolor i Nacka, men en del, framförallt i gymnasiet, har valt skolor i andra kommuner.

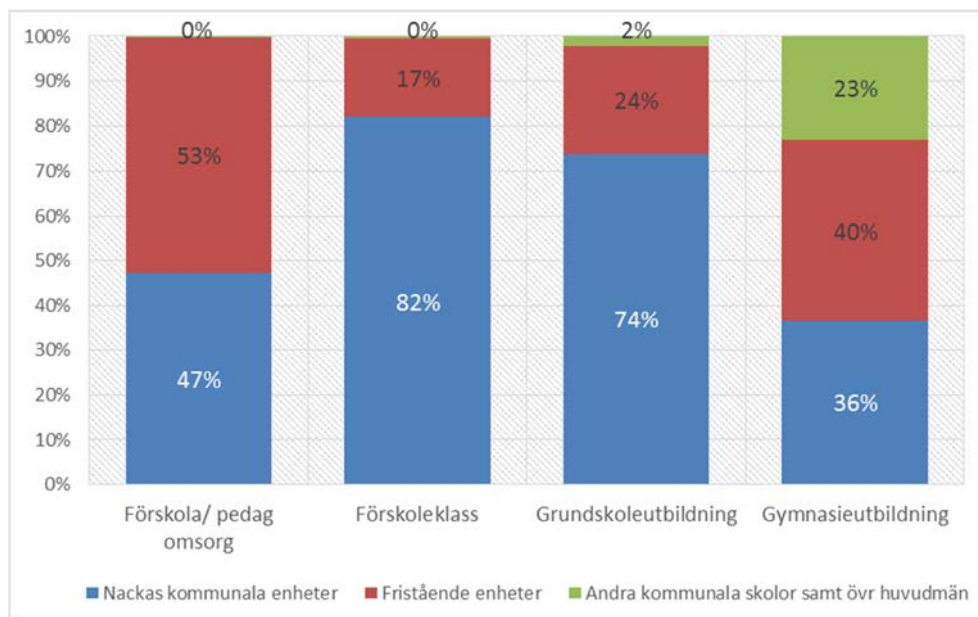
I vuxenutbildning driver kommunen ingen verksamhet i egen regi, utan eleverna går hos anordnare som auktoriserats av Nacka kommun. Bland Nackas auktoriserade anordnare finns både fristående aktörer och kommunala skolor i andra kommuner.

Tabell I Antal barn och elever folkbokförda i Nacka hösten 2015

Verksamhet	Antal barn/elever
Förskola	5 804
Pedagogisk omsorg, 1-5 år	310
Pedagogisk omsorg, 6-12 år	74
Fritidshem	5 780
Förskoleklass	1 469
Grundskola	12 454
Grundsärskola	87
Gymnasieskola	3 392
Gymnasiesärskola	41
Vuxenutbildning	3 050

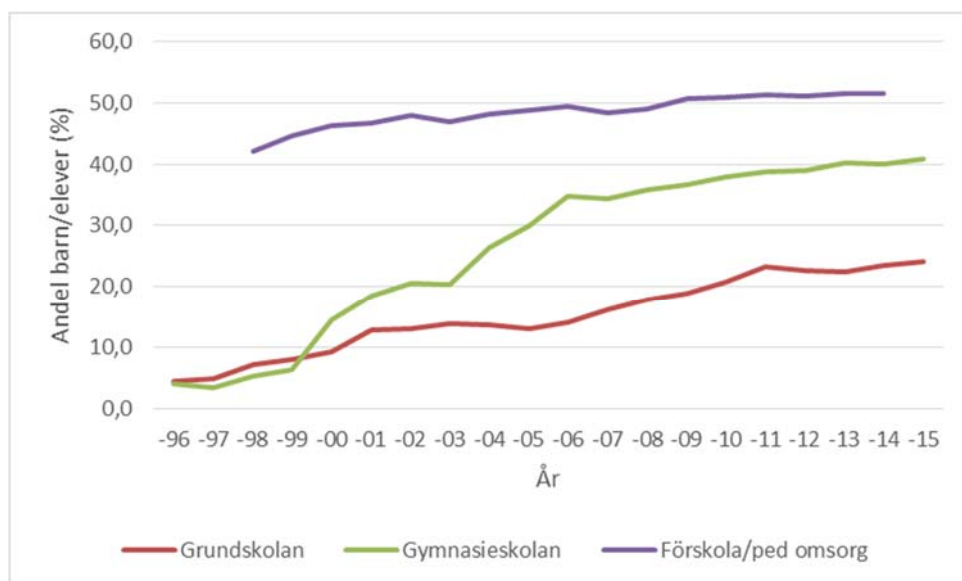
³ Elever på fritidshem och i pedagogisk omsorg går också i grundskola och har bara räknats en gång.

Figur 3: Barn och elever folkbokförda i Nacka kommun per huvudman, hösten 2015.

Andelen barn och elever som går i fristående verksamhet har ökat över tid. Högst är andelen i förskola/pedagogisk omsorg.

Figur 4 Andel barn och elever i fristående verksamhet 1996-2015 (folkbokförda i Nacka)

I gymnasieskolan är samhällsvetenskapsprogrammet det nationella program som flest elever folkbokförda i Nacka har valt att läsa. Därefter kommer naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Hälften av eleverna går på något av dessa program.

Tabell 2: Gymnasieelever folkbokförda i Nacka, fördelade efter huvudman och program ht 2015

Program	I Nackas kommunala skolor	I fristående skolor	I andra kommunala skolor i Stockholms län	I kommunala skolor i andra län	Lands-tinget	Totalt	Andel
Barn- och fritidsprogrammet		14	13	2		29	1%
Bygg- och anläggningsprogrammet	12	24	1			37	1%
Ekonomiprogrammet	274	183	82	14		553	16%
El- och energiprogrammet	47	28	11			86	3%
Estetiska programmet	21	243	66	2		332	10%
Fordonsprogrammet		25	10			35	1%
Handels- och administrationsprogr		28	10			38	1%
Hantverksprogrammet	9	15	24			48	1%
Hotell- och turismprogrammet	21	5	8	1		35	1%
Humanistiska programmet		9	31	1		41	1%
Individuellt alternativ	87	90	25		1	203	6%
Industritekniska programmet		1	1	1		3	0%
International Baccalaureate	6	18	21			45	1%
Naturbruksprogrammet		35		1	6	42	1%
Naturvetenskapsprogrammet	267	203	152	12		634	19%
Restaurang- och livsmedelsprogr		15	22			37	1%
Samhällsvetenskapsprogrammet	371	296	167	13		847	25%
Teknikprogrammet	127	113	42	2		284	8%
VVS- och fastighetsprogrammet		18	1			19	1%
Vård- och omsorgsprogrammet		9	13	1		23	1%
Riksrekryterande		5	2			7	0%
Total	1 242	1 377	702	50	7	3 378	100%

Förskolor, skolor och vuxenutbildning i Nacka

Totalt finns det 150 förskolor och skolor i Nacka.

På förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i kommunal regi går totalt 16 200 barn och elever i Nacka. På fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i Nacka finns 6 400 barn och elever som är folkbokförda i Nacka. På dessa förskolor och skolor finns också elever från andra kommuner, men utbildningsnämnden har inte uppgift om hur många barn och elever som kommer från andra kommuner på fristående förskolor och grundskolor.

Kommunala och fristående gymnasieskolor belägna i Nacka har totalt 4 400 elever, varav 1 600 elever, 37 procent, är folkbokförda i Nacka. Nackas gymnasieskolor har alltså många elever från andra kommuner.

I vuxenutbildning finns 38 auktoriserade anordnare, varav en del finns i Nacka och en del finns i andra kommuner. Vuxenutbildningen har 3 900 elever, varav 800 kommer från andra kommuner.

Tabell 3 Verksamhet bedriven i Nacka kommun hösten 2015. För vuxenutbildning anges verksamhet som är auktoriserad av Nacka.

Kommunala förskolor och skolor samt annan pedagogisk verksamhet	Antal enheter	Antal barn/elever totalt	Därav från andra kommuner
Förskolor	41	2 901	41
Pedagogisk omsorg, 1-5 år	-	-	-
Pedagogisk omsorg, 6-12 år	-	-	-
Fritidshem 6-9 år	20	4 787	54
Grundskolor	23	10 642	280
- därav i förskoleklassen		1 220	19
- därav i grundskolan		9 422	261
Grundsärskolor	4	79	15
Särskoleelever inkluderade i grundskolan		4	1
Gymnasieskolor	3	2 525	1 283
Gymnasiesärskolor	3	23	13

Fristående förskolor och skolor samt annan pedagogisk verksamhet	Antal enheter	Antal Nackabarn/elever	Antal elever totalt
Förskolor	63	2 873	..
Pedagogisk omsorg, 1-5 år	54	310	..
Pedagogisk omsorg, 6-12 år	4	74	..
Fritidshem 6-9 år	10	946	..
Grundskolor	14	2 797	..
- därav i förskoleklassen		236	..
- därav i grundskolan		2 561	..
Gymnasieskolor	6	390	1500

	Antal enheter	Antal elever	Därav från andra kommuner
Vuxenutbildning			
Grundläggande vuxenutbildning	12	489	138
Gymnasial vuxenutbildning	31	2 490	560
Svenska för invandrare, SFI	7	876	107

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*